

Надання допомоги по тимчасовій непрацездатності внутрішньо переміщеним особам та особливості її оподаткування

Відповідно до Закону України від 20.10.2014 року №1706 «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (далі – Закон №1706) особи, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО, тобто внутрішньо переміщені особи (далі — ВПО), мають право на отримання матеріального забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, зокрема допомоги по тимчасовій непрацездатності, безпосередньо в робочих органах Фонду соціального страхування України за фактичним місцем проживання, перебування. Про те, яким чином ВПО реалізувати своє право на отримання такого забезпечення, хто сплачуватиме податок на доходи фізичних осіб у разі надання такого забезпечення — застрахована особа чи Фонд, який виконуватиме функції податкового агента в частині оподаткування такої допомоги, чи нараховується єдиний внесок на суми вищезазначеної допомоги, що виплачується за рахунок Фонду зазначеним особам, яким документом підтверджується факт внутрішнього переміщення, а також термін його дії, — читайте в цьому матеріалі.

Право на отримання допомоги по тимчасовій непрацездатності

Особливості реалізації прав деяких громадян на загальнообов'язкове державне соціальне страхування передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 року № 531 «Про особливості реалізації прав деяких категорій осіб на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Постанова №531), відповідно до якої особи, котрі перебувають (перебували) у трудових відносинах з підприємствами, установами, організаціями чи фізичними особами або були добровільно застраховані та переміщуються з тимчасово окупованої території і районів проведення АТО (далі — застраховані ВПО), мають право на надання матеріального забезпечення (якщо страховий випадок настав до моменту переміщення застрахованої особи) та соціальних послуг відповідно до Закону України від 23.09.1999 року № 1105 «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» (далі - Закон №1105) і Закону України від 18.01.2001 року № 2240 «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням» (далі – Закон №2240) робочими органами виконавчих дирекцій Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань (далі — фонди) за фактичним місцем проживання (перебування).

Матеріальне забезпечення виплачується застрахованим ВПО в установленому порядку через банки.

Матеріальне забезпечення та соціальні послуги надаються за умови подання документів, що підтверджують право застрахованих ВПО на їх надання, а у разі відсутності таких документів — на підставі відомостей з Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

У разі відсутності в зазначеному Реєстрі необхідних відомостей

матеріальне забезпечення надається в мінімальному розмірі, встановленому правліннями фондів, з подальшим перерахуванням сум матеріального забезпечення після надходження документів, що підтверджують право застрахованих осіб на його надання.

Аналогічні норми щодо права ВПО на отримання безпосередньо в робочих органах Фонду соціального страхування України за фактичним місцем їх проживання, перебування матеріального забезпечення, страхових виплат і соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності і від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, було внесено Законом України від 28.12.2014 № 77 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» (далі – Закон №77) до ст. 7 Закону № 1706 (набрали чинності з 01.01.2015 року).

Зауважимо, що відповідно до Закону № 77 особливості надання соціальних послуг та виплати матеріального забезпечення за соціальним страхуванням ВПО визначаються Кабінетом Міністрів України.

Так, на виконання вимог Постанови № 531 правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності (далі — Фонд) затвердило постановою правління Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності від 26.12.2014 року №37 Порядок надання матеріального забезпечення за рахунок коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності особами, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення антитерористичної операції, затверджений (далі – Порядок №37).

Матеріальне забезпечення згідно з Порядком № 37 надається застрахованим ВПО, які не реалізували свого права на отримання матеріального забезпечення відповідно до Закону № 2240 та не можуть реалізувати своє право на отримання матеріального забезпечення відповідно до Закону № 1105 у зв'язку з переміщенням з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО, а саме: **допомога по тимчасовій непрацездатності згідно з цим Порядком надається у разі настання страхового випадку до моменту переміщення застрахованої особи** (пп. 1 п. 2 цього Порядку).

Відповідно до п. 3 цього Порядку датою переміщення застрахованої особи вважається дата, зазначена в довідці про взяття її на облік як особи, котра переміщується з тимчасово окупованої території України або району проведення АТО, виданій згідно з Порядком оформлення і видачі довідки, про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території України, району проведення антитерористичної операції чи населеного пункту, розташованого на лінії зіткнення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 року №509 (далі - Порядок № 509) та Законом № 1706.

Довідка про взяття на облік

Частиною першою ст. 4 Закону № 1706 встановлено, що факт внутрішнього переміщення підтверджується довідкою про взяття на облік ВПО (далі — Довідка).

Довідка є документом, який видається громадянам України, іноземцям та особам без громадянства, котрі постійно проживають на території України і переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО або змушені були покинути постійне місце проживання в населених пунктах, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження, і переміститись у населені пункти, на території яких органи державної влади здійснюють повноваження в повному обсязі.

Для отримання Довідки повнолітня ВПО звертається особисто або через законного представника із заявою про взяття на облік (далі — Заява) до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад (далі — уповноважені органи) (п. 2 Порядку № 509).

Форму Заяви затверджено наказом Мінсоцполітики України від 08.10.2014 року №738 «Про затвердження форми заяви про взяття на облік особи, яка переміщується з тимчасово окупованої території України або району проведення антитерористичної операції» (далі – Наказ № 738).

Для отримання Довідки про взяття на облік неповнолітніх дітей, які переміщуються без батьків або членів сім'ї, Заява подається їх опікуном чи піклувальником або законним представником.

У разі коли ВПО розміщується регіональним штабом з питань, пов'язаних із соціальним забезпеченням громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення АТО (далі — регіональний штаб), Заява подається посадовій особі уповноваженого органу, залученій в установленому порядку до участі в роботі регіонального штабу.

Прийняття заяв та видача довідок можуть здійснюватись у місцях проживання ВПО працівниками житлово-експлуатаційних організацій або уповноваженими особами, визначеними виконавчими органами сільських і селищних рад, за погодженням з уповноваженим органом.

Згідно з п. 4 Порядку № 509 разом із Заявою ВПО громадянин України пред'являє паспорт громадянина України або інший документ, що посвідчує особу, а переміщений іноземець або особа без громадянства — паспортний документ, посвідку на постійне проживання або інший документ, що посвідчує особу.

У разі втрати або викрадення документів, які посвідчують особу, ВПО повідомляє про це територіальним підрозділам Державної міграційної служби (далі — ДМС) за місцем перебування, які в односторонній строк видають тимчасове посвідчення, що підтверджує особу громадянина України, іноземця або особу без громадянства.

У разі подання Заяви законним представником ВПО додатково пред'являються: документ, що посвідчує особу законного представника, та документ, що підтверджує повноваження особи як законного представника, крім випадків, коли законними представниками є батьки (усиновлювачі).

Довідка за встановленою формою безоплатно видається у день подання Заяви: роздруковується на папері формату А4 і підписується посадовою особою уповноваженого органу та скріплюється печаткою відповідного уповноваженого органу як при першій видачі такої Довідки, так і у разі повторної її видачі у

випадку втрати, пошкодження або з метою продовження її дії.

Відомості про неповнолітніх осіб, які переміщуються разом з батьками або членами сім'ї, зазначаються у Довідці одного із заявників (п. 6 Порядку № 509).

Відповідно до п. 7 Порядку № 509 під час видачі Довідки посадова особа уповноваженого органу інформує ВПО, яка береться на облік, про можливості розв'язання проблем, пов'язаних із соціальним захистом, зокрема з відновленням соціальних виплат, про необхідність відкриття поточного рахунка в уповноваженому банку для набуття права на грошову допомогу, надає інформацію про місцезнаходження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування і найближчих установ уповноваженого банку.

Крім того, згідно з п. 7¹ цього Порядку посадова особа уповноваженого органу інформує ВПО про обов'язок повідомити протягом 10 днів відповідний територіальний підрозділ ДМС про фактичне місце проживання, а також про зміну фактичного місця проживання або повернення до покинутого місця проживання.

Територіальний підрозділ ДМС у триденний термін після повідомлення ВПО про фактичне місце проживання проводить перевірку наведених у Довідці відповідних відомостей, проставляє у разі підтвердження таких відомостей на зворотному боці Довідки відмітку про реєстрацію місця проживання осіб, зазначених у Довідці.

Довідка не є дійсною без проставлення на її зворотному боці зазначеної відмітки.

Частиною восьмою ст. 4 Закону № 1706 встановлено, що термін дії Довідки становить шість місяців з моменту її видачі.

У випадку продовження дії обставин, що спричинили внутрішнє переміщення, цей термін може бути продовжено на наступні шість місяців, для чого ВПО має повторно звернутися за фактичним місцем свого проживання до відповідного структурного підрозділу місцевої державної адміністрації з питань соціального захисту населення.

У разі відмови у продовженні терміну дії такої Довідки заявнику письмово повідомляються підстави такої відмови (частина одинадцята ст. 4 Закону № 1706).

Територіальний підрозділ ДМС із залученням працівників територіальних органів і підрозділів МВС, представників інших органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, здійснює щомісяця вибірккову перевірку наведених у довідках відомостей про фактичне місце проживання ВПО (не менш як 10% загальної кількості таких осіб) та у разі не підтвердження зазначених відомостей в одnodенний термін повідомляє про це уповноваженому органу для прийняття рішення щодо зняття її з обліку.

Відповідно до п. 7¹ Порядку № 509 уповноважений орган за наявності підстав приймає рішення про зняття з обліку ВПО.

Підставою для відновлення на обліку таких осіб є наявність інформації територіального підрозділу ДМС щодо підтвердження їх фактичного місця проживання.

Заявнику може бути відмовлено у видачі Довідки, якщо:

- відсутні обставини, що спричинили переміщення особи з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО;
- втрачено або викрадено документи, що посвідчують особу, яка переміщується, та підтверджують громадянство України, до їх відновлення.

У разі відмови у видачі Довідки на вимогу заявника письмово повідомляється про підстави для такої відмови (п. 8 Порядку № 509).

Частиною одинадцятою ст. 4 Закону № 1706 визначено, що особа має право звернутися із Заявою повторно, якщо в неї з'явилися підстави для отримання Довідки, або оскаржити таке рішення про відмову до суду.

У разі неотримання Довідки або письмово оформленого рішення про відмову протягом одного дня з такого звернення особа має право звернутися до суду щодо оскарження протиправних дій чи бездіяльності такого органу та його посадових осіб.

Пунктом 9 Порядку № 509 встановлено, що у разі зміни місця тимчасового перебування заявник звертається за видачею Довідки до іншого уповноваженого органу, а раніше видана Довідка вилучається.

Згідно з п. 10 Порядку № 509 у разі втрати або псування Довідки уповноважений орган замість неї видає дублікат на підставі заяви особи, якій видавалася Довідка.

Частиною першою ст. 12 Закону № 1706 визначено підстави для скасування дії Довідки. Такими підставами є обставини, за яких ВПО:

- подала заяву про відмову від довідки;
- скоїла злочин: дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади; посягання на територіальну цілісність і недоторканність України; терористичний акт; втягнення у вчинення терористичного акту; публічні заклики до вчинення терористичного акту; створення терористичної групи чи терористичної організації; сприяння вчиненню терористичного акту; фінансування тероризму; здійснення геноциду, злочину проти людяності або військового злочину;
- повернулася до покинутого місця постійного проживання;
- виїхала на постійне місце проживання за кордон;
- надала завідомо недостовірні відомості.

Рішення про скасування дії Довідки надається уповноваженим органом у сфері міграції ВПО протягом трьох днів з моменту прийняття такого рішення.

При цьому частиною одинадцятою ст. 4 Закону № 1706 встановлено, що у разі скасування дії Довідки заявнику письмово повідомляються підстави такої відмови.

Рішення, дії чи бездіяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб можуть бути оскаржені до суду в порядку, визначеному законом (ст. 13 Закону № 1706).

Умови надання допомоги по тимчасовій непрацездатності

Для отримання допомоги по тимчасовій непрацездатності застраховані особи звертаються особисто або через законного представника до районної, міжрайонної, міської виконавчої дирекції відділення Фонду за фактичним місцем проживання (перебування) (далі — робочий орган Фонду) із заявою, яка повинна містити реквізити банківської установи та номер поточного рахунку застрахованої

особи для зарахування матеріального забезпечення, і пред'являють паспорт громадянина України або інший документ, що посвідчує особу, та Довідку. У разі подання заяви законним представником застрахованої особи додатково пред'являються документ, що посвідчує особу законного представника, та документ, що підтверджує повноваження особи як законного представника.

Крім того, подаються такі документи:

- листок непрацездатності, виданий у встановленому порядку, який є підставою для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності;
- копія першої — четвертої, одинадцятої — шістнадцятої сторінок паспорта або іншого документа, що посвідчує особу;
- копія реєстраційного номера облікової картки платника податків (не надається фізичними особами, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному органу ДФС і мають відмітку у паспорті);
- копія Довідки;
- довідка, видана застрахованій особі банківською установою, про відкриття поточного рахунку для зарахування матеріального забезпечення (за наявності);
- копія трудової книжки (за наявності);
- довідка про нараховану заробітну плату за відповідний розрахунковий період (помісячно) із зазначенням видів виплат і кількості відпрацьованих днів (годин) (за наявності);
- у разі необхідності для призначення допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100% середньої заробітної плати (доходу) застраховані особи, зазначені в абзаці п'ятому частини першої ст. 37 Закону № 2240 або в п. 5 частини першої ст. 24 Закону № 1105;
- додають копії відповідних посвідчень або інші документи, які підтверджують право на пільгу;
- копія свідоцтва про народження дитини (для встановлення віку дитини при оплаті листка непрацездатності по догляду за хворою дитиною);
- копія договору про добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі — договір про добровільну участь) та наявну інформацію про сплачені суми єдиного внеску, зокрема копії квитанцій про сплату єдиного внеску, для добровільно застрахованих осіб (п. 4 з урахуванням вимог пунктів 5 та 8 Порядку № 37).

Відповідно до п. 10 цього Порядку зазначені копії документів завіряються працівником робочого органу Фонду згідно з пред'явленими оригіналами.

Пунктом 11 Порядку № 37 встановлено, що за зверненням застрахованих осіб робочі органи Фонду надають всебічну підтримку та допомогу, за необхідності — допомагають зібрати потрібну інформацію та документи для подальшого отримання матеріального забезпечення.

При цьому у разі відсутності у застрахованої особи:

- трудової книжки чи належним чином завіреної її копії або документів, що підтверджують періоди трудової діяльності та страхового стажу, договору про добровільну участь і квитанцій про сплату єдиного внеску (для добровільно застрахованих осіб) матеріальне забезпечення зазначеним особам надається на

підставі відомостей з Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування;

- довідки про нараховану заробітну плату за відповідний розрахунковий період (помісячно) із зазначенням видів виплат і кількості відпрацьованих днів (годин) робочий орган Фонду здійснює розрахунок середньої заробітної плати та суми допомоги по тимчасовій непрацездатності виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленої у місяці настання страхового випадку, у календарних днях (п. 12 Порядку № 37);
- можливості підтвердити свій ' страховий стаж, а також відсутності відповідних даних у Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування робочий орган Фонду здійснює розрахунок допомоги по тимчасовій непрацездатності незалежно від страхового стажу в розмірі 50% середньої заробітної плати (доходу) (п. 13 зазначеного Порядку).

Пунктом 16 Порядку № 37 встановлено, що на підставі наданих застрахованою особою (або одержувачем допомоги) документів робочі органи Фонду не пізніше десяти днів з дня їх отримання призначають матеріальне забезпечення та виплачують його не пізніше десяти робочих днів з дня призначення такого матеріального забезпечення.

Кошти матеріального забезпечення перераховуються на поточний рахунок застрахованої особи (або одержувача допомоги), відкритий в установі банку (п. 14 Порядку № 37).

Згідно з п. 21 цього Порядку оплата послуг банківської установи щодо перерахування матеріального забезпечення на рахунок застрахованої особи (або одержувача допомоги) здійснюється за рахунок коштів Фонду за статтею бюджету «Витрати по виконанню обов'язків страховика».

Водночас у разі подання документів застрахованою особою та/або отримання в установленому законодавством порядку робочим органом Фонду відомостей з інших джерел щодо страхового стажу, фактично нарахованої заробітної плати та іншої інформації, яка впливає на розмір уже виплаченого матеріального забезпечення, робочий орган Фонду за заявою застрахованої особи здійснює перерахунок матеріального забезпечення (п. 17 Порядку № 37).

Пунктом 15 цього Порядку визначено, що у разі подання застрахованою особою (або одержувачем допомоги) недостовірних документів (відомостей в цих документах) для отримання матеріального забезпечення згідно з цим Порядком робочий орган Фонду протягом трьох робочих днів після їх отримання виносить рішення про відмову в призначенні матеріального забезпечення та повідомляє застраховану особу (або одержувача допомоги) про відмову в призначенні матеріального забезпечення із зазначенням причин відмови не пізніше п'яти днів після винесення відповідного рішення й одночасно надсилає відповідну інформацію до правоохоронних органів.

При цьому відповідно до п. 18 Порядку № 37 надміру виплачені суми матеріального забезпечення за цим Порядком внаслідок подання документів з недостовірними відомостями застрахованою особою (або одержувачем допомоги) повертаються Фонду на вимогу робочого органу Фонду в добровільному порядку або стягуються в судовому порядку згідно із законодавством.

Оподаткування допомоги податком на доходи фізичних осіб, військовим збором

Відповідно до пп. 14.1.54 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) дохід з джерелом його походження з України — це будь-який дохід, отриманий резидентами або нерезидентами, у тому числі від будь-яких видів їх діяльності на території України (включаючи виплату (нарахування) винагороди іноземними роботодавцями), її континентальному шельфі, у виключній (морській) економічній зоні.

Слід зазначити, що згідно з пп. 165.1.1 п. 165.1 ст. 165 ПКУ винятки, передбачені цим підпунктом щодо не-оподаткування страхових виплат, які платники отримують з фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, не поширюються, зокрема, на виплати, пов'язані з тимчасовою втратою працездатності, тому такі виплати включаються до складу загального місячного оподатковуваного доходу платника податку.

Абзацом третім пп. 169.4.1 п. 169.4 ст. 169 ПКУ встановлено: якщо платник податку отримує доходи у вигляді заробітної плати за період її збереження згідно із законодавством, у тому числі за час відпустки або перебування платника податку на лікарняному, то з метою визначення граничної суми доходу, що дає право на отримання податкової соціальної пільги, та в інших випадках їх оподаткування такі доходи (їх частина) належать до відповідних податкових періодів їх нарахування.

При цьому згідно з абзацом другим пп. 169.2.3 п. 169.2 ст. 169 ПКУ зазначеної статті податкову соціальну пільгу не може бути застосовано до доходів платника податку інших, ніж заробітна плата.

Враховуючи наведене, виплати за листками непрацездатності, що здійснюються ВПО робочими органами Фонду, з метою оподаткування податком на доходи фізичних осіб прирівнюються до заробітної плати.

Водночас п. 164.6 ст. 164 ПКУ встановлено, що під час нарахування доходів у формі заробітної плати, зокрема допомоги по тимчасовій непрацездатності, база оподаткування визначається як нарахована заробітна плата, зменшена на суму єдиного внеску, страхових внесків до Накопичувального фонду, а у випадках, передбачених законом, — обов'язкових страхових внесків до недержавного пенсійного фонду, які відповідно до закону сплачуються за рахунок заробітної плати працівника, а також на суму податкової соціальної пільги за її наявності.

Згідно з пп. 168.1.1 п. 168.1 ст. 168 ПКУ податковий агент, який нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок із суми такого доходу за його рахунок, використовуючи ставку податку, визначену ст. 167 цього Кодексу, тобто в 2015 р. — 15 (20)%.

Підпунктом 14.1.180 п. 14.1 ст. 14 ПКУ встановлено, що податковий агент щодо податку на доходи фізичних осіб — це, зокрема, юридична особа (її філія, відділення, інший відокремлений підрозділ), яка незалежно від організаційно-правового статусу та способу оподаткування іншими податками та/або форми нарахування (виплати, надання) доходу (у грошовій або не грошовій формі) зобов'язана нараховувати, утримувати та сплачувати податок, передбачений розділом IV цього Кодексу, до бюджету від імені та за рахунок фізичної особи з

доходів, що виплачуються такій особі, вести податковий облік, подавати податкову звітність контролюючим органам та нести відповідальність за порушення його норм у порядку, передбаченому ст. 18 та розділом IV зазначеного Кодексу.

При цьому відповідно до пп. 168.2.2 п. 168.2 ст. 168 ПКУ особою, яка не є податковим агентом, вважається лише нерезидент або фізична особа, яка не має статусу суб'єкта підприємницької діяльності або не є особою, яка перебуває на обліку в контролюючих органах як особа, що провадить незалежну професійну діяльність.

Особою, відповідальною за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) податку до бюджету для оподатковуваних доходів із джерела їх походження в Україні, є податковий агент (пп. «а» п. 171.2 ст. 171 ПКУ).

Згідно з пп. 168.1.2 п. 168.1 ст. 168 ПКУ податок сплачується (перераховується) до бюджету під час виплати оподатковуваного доходу єдиним платіжним документом. Банки приймають платіжні документи на виплату доходу лише за умови одночасного подання розрахункового документа на перерахування цього податку до бюджету.

Крім того, відповідно до пп. 1.2 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ доходи у формі заробітної плати, у тому числі допомога по тимчасовій непрацездатності, з урахуванням норм пп. 1.3 цього пункту підлягають оподаткуванню військовим збором за ставкою 1,5%.

Підпунктом 1.4 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX ПКУ встановлено, що нарахування, утримання та сплата (перерахування) збору до бюджету здійснюються у порядку, встановленому ст. 168 цього Кодексу, тобто податковий агент повинен сплатити (перерахувати) військовий збір до бюджету під час виплати оподатковуваного доходу.

Податковий агент є відповідальним за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) збору до бюджету.

Таким чином, робочий орган Фонду, який виплачує матеріальне забезпечення на користь платників податку — ВПО (у нашому випадку — допомогу по тимчасовій непрацездатності), повинен виконати функції податкового агента в частині нарахування, утримання та сплати (перерахування) до бюджету за рахунок таких осіб податку на доходи фізичних осіб та військового збору з таких доходів.

Нарахування єдиного внеску на допомогу по тимчасовій непрацездатності

Відповідно до частини першої ст. 30 Закону № 1105 матеріальне забезпечення у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності застрахованим особам, які працюють на умовах трудового договору (контракту), призначається та надається за основним місцем роботи (крім допомоги по тимчасовій непрацездатності (включаючи догляд за хворою дитиною), допомоги по вагітності та пологах, які надаються за основним місцем роботи та за сумісництвом у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України).

При цьому застрахованим особам, стосовно яких страхувальником не виконано обов'язків щодо нарахування та виплати матеріального забезпечення за страховими випадками у зв'язку з відсутністю можливості встановлення місцезнаходження цього страхувальника, що підтверджується даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування та актами

перевірки центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, призначення і виплата матеріального забезпечення здійснюються робочим органом Фонду за місцем реєстрації їх місця проживання чи перебування у порядку, встановленому правлінням Фонду.

Статтею 3 розділу VII Закону № 1105 встановлено, що особливості виплати матеріального забезпечення за соціальним страхуванням ВПО визначаються Кабінетом Міністрів України.

На виконання п. 2 постанови № 531 правлінням Фонду затверджено Порядок № 37, відповідно до п. 19 якого оригінали та засвідчені копії документів, визначені пунктами 4 — 9 цього Порядку, інші документи, на підставі яких здійснювались нарахування та виплата матеріального забезпечення, зберігаються в персональній справі застрахованої особи (або одержувача допомоги) у робочому органі Фонду, який здійснив виплату матеріального забезпечення, протягом п'яти років.

Отже, з метою реалізації права застрахованих осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО, на матеріальне забезпечення робочі органи Фонду на підставі поданих такими особами документів нараховують і виплачують за рахунок своїх коштів матеріальне забезпечення.

Абзацом сьомим п. 1 частини першої ст. 4 Закону України від 08.07.2010 року №2464 «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон №2464) визначено, що платниками єдиного внеску є роботодавці, зокрема підприємства, установи, організації, фізичні особи, які використовують найману працю, військові частини та органи, які виплачують допомогу по тимчасовій непрацездатності, — для осіб, зазначених у п. 11 цієї частини.

Відповідно до п. 11 частини першої ст. 4 Закону №2464 особи, які отримують, зокрема, допомогу по тимчасовій непрацездатності, також є платниками єдиного внеску.

Роботодавці є страхувальниками для осіб, які отримують допомогу по тимчасовій непрацездатності, і згідно з частиною шостою ст. 7 Закону №2464 здійснюють нарахування єдиного внеску за таких платників за рахунок сум, на які єдиний внесок нараховано.

Таким чином, оскільки Фонд не є роботодавцем для осіб, які переміщуються з тимчасово окупованої території України та районів проведення АТО, то допомога по тимчасовій непрацездатності, що виплачується за рахунок коштів зазначеного Фонду, не є базою нарахування та утримання єдиного внеску.